

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Aktiv Landsbygd

*VILTSKADOR
PÅ JORDBRUKS-
GRÖDOR*

**UTBETALNINGAR
2015 ÅRS STÖD**

SAM 2016

**RÅD FÖR EN SMIDIG
ANSÖKNINGSSPROCESS**

Landsbygden tar för sig

På ett alltmer tydligt sätt visar landsbygden vägen till det hållbara samhället och den naturliga livsstilen. Hälsa, rena råvaror och en aktiv fritid är vad många människor sätter högt värde på idag. Fler och fler bryr sig om sin kropp, vad maten de äter innehåller, var maten kommer ifrån och hur den är producerad. Hur energin de använder i hushållet är producerad och under vilka arbetsförhållanden en vara har tagits fram. Semestrar fylls med aktiviteter och vi springer maraton och åker vasalopp som aldrig förr. Möjligheter till friluftsliv och rekreation blir allt mer viktigt i en stressad vardag där sjukdomstalen pga av stress ökar lavinartat. Forskare pratar om den "gröna människan" och att det är inne att vara "lantisk". Att visa vad man står

för och vem man är genom sin livsstil är inne. Jag vill påstå att landsbygden står för allt detta som så högt eftersträvas – en ren, naturlig och hållbar livsstil med ett kretsloppstänkande som ger goda förutsättningar för kommande generationer.

Apropå att vara lantisk så utser tidningen Land varje år "Årets 100 hetaste lantisar". Med på årets lista, som toppas av prinsessan Sofia, finns en sörmlänning. Han heter Gunnar Casserstedt och med aldrig sinande entusiasm arbetar han för att förbättra förutsättningarna på landsbygden. Du kan läsa mer om Gunnar och hans arbete för landsbygdens utveckling på sista sidan av denna tidning.

Att landsbygden är viktig för vårt samhälle visas också av regeringen.

Under förra året tillsattes en kommitté vars uppgift är att lämna förslag på en sammanhållen nationell politik för långsiktigt hållbar utveckling i Sveriges landsbygder. En ny politik ska skapa förutsättningar för tillväxt, företagande, sysselsättning och boende på en attraktiv landsbygd. Kommittén ska lämna sitt delbetänkande under våren och det slutliga förslaget ska vara klart i höst. Det blir spännande att se vad som kommer ut och om det kan göra skillnad för den framtida utvecklingen på landsbygden.

Ulrika Lundberg

Ulrika Lundberg
Landsbyggsdirektör
ulrika.lundberg@lansstyrelsen.se

Läs på webben!

www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Nästa nummer
juni
2016

INNEHÅLL NR 1 / 2 0 1 6

4

SAM-ANSÖKAN 2016

Råd och nyheter inför ansökan

6

Landsbygdsprogrammet öppet för ansökan

För att din ansökan ska handläggas så snabbt som möjligt och för att inte riskera avdrag eller uteblivet stöd är det viktigt att tänka på en del saker.

14

Viltskador

När tranor, gäss och sångsvanar samlas i större antal kan de orsaka stora skador på jordbruksgrödor. Det finns olika åtgärder som du kan genomföra för att förhindra skador.

MER I DETTA NUMMER: 2015 års stöd, 3 | Åtagandeplaner för betesmarker och slätterängar, 3 | SAM-ansökan 2016, 4 | Därför ändrar vi din marktyp, 7 | Ansökan om stöd innebär medgivande om kontroller, 8 | Nötkreatursstödet, 9 | Gårdar uttagna till kontroll och utbetalning av gårdsstödet 2016, 10 | Undantag från journalföring av nötkreatur, 11 | Landsbygdsprogrammet, 12 | Restaurering av betesmark, 13 | Djurskyddskontrollarbetet under 2015, 14 | Afrikansk svinpest, 15 | Ojämlik älg, 16 | Scandobs, 17 | Bidrag till älginventering, 17 | Viltskador på jordbruksgrödor, 18 | Ökning av underrättelser från Livsmedelsverket, 20 | Parlamentariska landsbygdskommittén, 21 | Matverk, 22 | Naturum, 23 | Smakrik och blomstrande besöksnäring, 23 | Telefonlista, 23 | Fyra frågor till... 24

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

REDAKTION
Helena Larsson
Åsa Kuhlau
Monika Pettersson

LAYOUT & PRODUKTION
Ditt Kreativa Team
www.kream.se

TRYCK
Elanders
Sverige AB

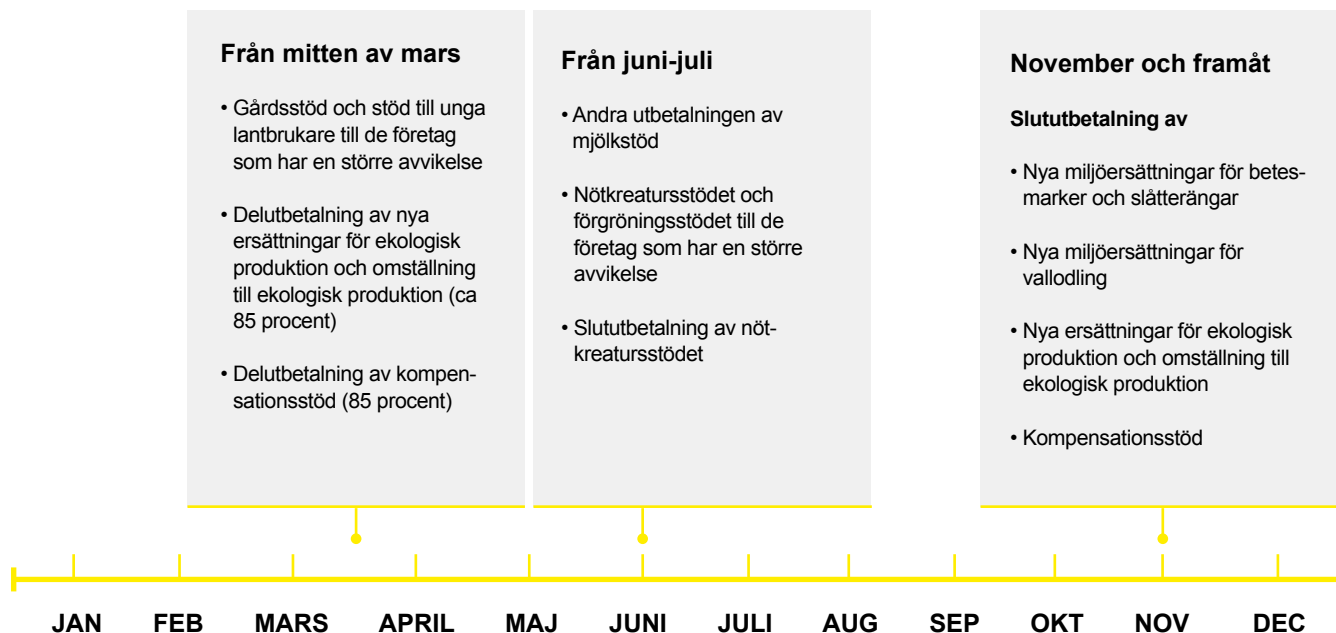
OMSLAGSBILD
Most Photos

KONTAKTA OSS
E-post: aktivlandsbygd.sodermanland@lansstyrelsen.se

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Väntar du på 2015 års stöd?

Vi jobbar på att betala ut ditt stöd så fort som möjligt. Vi betalar ut gårdsstöd, förgröningsstöd, nötkreatursstöd och stödet för unga lantbrukare veckovis när ansökningar är färdigutredda.

Det har tagit tid att ta fram de IT-system som krävs för att hantera ansökningarna. Det komplexa regelverk som införts med ny EU-politik och sena politiska beslut har bidragit till förseningarna. Om det finns större avvikelser i ansökan kan vi däremot betala ut först när IT-systemen är färdiga.

När måste utbetalningarna göras enligt EU:s regelverk?

Senast 30 juni 2016 ska gårdsstöd, förgröningsstöd, stöd till unga jordbrukare och nötkreatursstöd betalas ut. För miljö-

ersättningarna och kompensationsstödet finns det inte något sista datum men vi gör vårt bästa för att dina pengar ska betalas ut så fort som möjligt.

Kom ihåg att tala om ifall du byter kontonummer!

För att du ska få dina pengar i tid är det viktigt att du har angett rätt kontonummer till Jordbruksverket. På Mina sidor kan du se vad du har angett för kontonummer.

EU-stöd (0771-67 00 00)

ÅTAGANDEPLAN FÖR BETESMARKER OCH SLÄTTERÄNGAR

Många lantbrukare sökte nya åtaganden för miljöersättningar till betesmarker- och slätterängar 2015. Länsstyrelsen arbetar med att fastställa åtagandeplaner för dig som har sökt särskilda värden. Om din åtagandeplan är klar kan du se fastställda markklasser och din åtagandeplan i SAM Internet. För dessa marker kan du autorita skifte på block och ange fastställd markklass. Om din åtagandeplan ännu inte är klar är grunden att du nu 2016 bör söka på samma areal som 2015 men du behöver inte ansöka om nytt åtagande. Om du vill ändra uppgifterna i ditt åtagande ska du skriva det under Övriga upplysningar.

För dig som har ett åtagande som löpt ut förra året kan du söka ett nytt åtagande för betesmarker- och slätterängar i år. Tänk på att de marker som du tar med i din ansökan om nytt åtagande ska hålla fodervärde och vara fria från igenväxning.

För mer information läs på Jordbruksverkets webbplats:
www.jordbruksverket.se

Adam Adobati
adam.adobati@lansstyrelsen.se

FOTO: MONIKA GUSTAFSSON

SAM-ANSÖKAN 2016

RÅD FÖR EN SMIDIG ANSÖKNINGSPROCESS

För att din ansökan ska handläggas så snabbt som möjligt och för att inte riskera avdrag eller uteblivet stöd är det viktigt att tänka på en del saker.

Text: EU-gruppen
Foto: Elina Willgert

- Använd e-legitimation. Om du har ett aktiebolag eller handelsbolag behöver du fullmakt från bolaget för att kunna logga in med din egen e-legitimation. Om någon annan person ska göra ansökan åt dig, till exempel en konsult, så måste du ge den personen fullmakt.
- Tänk på att inte söka stöd för mer än blockarealen. Om du söker för mer får du avdrag på dina stöd och sannolikheten att länsstyrelsen kontrollerar din gård ökar.
- När du gör din ansökan är det också viktigt att se till att blocken är rätt. Har blocken förändrats? Har det byggts hus eller har du anlagt ridbana? Då ska du i din ansökan föreslå att blocken ändras.
- Glöm inte att föra över stödrätter vid brukarskiften!
- Block som fått ändrade identiteter följer inte med när du hämtar block och skiften från föregående år i SAM-internet. Titta noga igenom din ansökan så att inga block och skiften fallit bort. Detta gäller till exempel alla som förra året sökt på mark som inte varit blocklagd tidigare.
- Söker du stöd för unga lantbrukare, eller har du en otillåten verksamhet men uppfyller något av undantagen? Även om du beviljades stöd förra året behöver du komma in med underlag i år igen som styrker att du har rätt till stöden.

Handlingar som rör SAM-ansökan ska skickas till:

Länsstyrelsen
i Södermanlands län,
FE 13, 956 85
Överkalix

TRE NYA MILJÖERSÄTTNINGAR ATT SÖKA:

- *Miljöersättning för minskat kväveläckage*
- *Miljöersättning för skyddszoner*
- *Miljöersättning för hotade husdjursraser*

Mer information om stöden finns på: www.jordbruksverket.se

Rita skiften även på jordbruksmark som du inte söker stöd för

Nytt för i år är att du i SAM Internet ska rita skiften och ange gröda eller markanvändning även på block som du inte söker stöd för. Om du har jordbruksmark som du inte vill söka stöd för ska du ange det under Övriga upplysningar. Tidigare har du bara behövt rita skiften på block som du söker stöd för. Att du nu ska rita skifte och ange gröda eller markanvändning på all din jordbruksmark är för att det ska bli rätt i beräkningarna för förgröningsstödet och kompensationsstödet.

Nyhet!

Behöver du hjälp med SAM internet?

Vi hjälper dig med din ansökan i SAM-internet om du vill. Många gånger kan vi lösa frågor via telefon. Ring 0771-67 00 00 om du behöver fråga någonting, eller om du behöver boka en dator hos oss.

Åtaganden från förra året är inte beslutade än

Om du förra året sökte ett åtagande för någon miljöersättning eller någon ersättning för ekologisk produktion så är åtagandet i de flesta fall inte beslutat än. I SAM Internet visar vi därför de uppgifter om åtagandet som du redovisade i din ansökan 2015. Om alla uppgifter fortfarande stämmer behöver du inte göra någonting.

VIKTIGA DATUM 2016

21

APRIL

- Sista dagen för SAM-ansökan
- För att få gårdsstöd måste du ha minst 4 hektar jordbruksmark och stödrätter för minst 4 hektar
- Sista dag för att söka stödrätter ur nationella reserven
- Sista dag att ansluta din produktion till det företag som ska certifiera din produktion om du söker någon av ersättningarna för ekologisk produktion
- Sista dagen att ange minst ett produktionsplatsnummer för alla stöd och ersättningar där det behövs.
- Om ditt företag sysslar med viss annan verksamhet än jordbruk, till exempel permanenta sport- eller rekreationsanläggningar, och du därför behöver bevisa att ditt företag har rätt att få vissa jordbrukarstöd, så behöver du skicka in det underlaget senast den 21 april.

16

M A J

Om din SAM-ansökan kommer in efter den 21 april minskar ditt stöd med 1 procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Om din SAM-ansökan kommer in efter den 16 maj får du inga pengar alls.

15

JUNI

Sista datum för ändringar i SAM-ansökan. Efter detta datum kan du fortfarande dra tillbaka arealer ur ansökan, om länsstyrelsen inte har aviserat att en fältkontroll ska göras.

Nyheter i förgröningsstödet

Akermark som klassats som permanent gräsmark 2015 blir vanlig åkermark igen 2016

En stor del av den åkermark som klassades som permanent gräsmark i förgröningsstödet 2015 klassas i år om till åkermark. Vi klassar om marken eftersom det finns nya riktlinjer från EU-kommissionen. De nya riktlinjerna innebär att de år som du fått någon miljöersättning för din gräsbevuxna åkermark inte ska räknas med i de 5 år som krävs för att marken ska räknas som permanent gräsmark. Det kan därför bli mer åkermark i din SAM-ansökan i år än 2015.

Om du har mark under omställning till ekologisk produktion behöver du inte uppfylla kraven i förgröningsstödet på den marken

Under 2015 behövde du inte uppfylla kraven i förgröningsstödet på mark som var certifierad för ekologisk produktion. Från och med 2016 kommer även mark

som finns med i åtaganden för omställning till ekologisk produktion att undantas från kraven i förgröningsstödet. Du behöver alltså inte uppfylla kraven i förgröningsstödet på sådan mark för att få förgröningsstödet utbetalt.

Två olika perioder för när du ska ha minst två eller tre grödor på din mark

Ett av villkoren för förgröningsstödet är att du ska odla minst 2 eller 3 grödor på din åkermark under en viss period. År 2015 var det en och samma period i hela Sverige. I år är det olika perioder i norra och södra Sverige:

- 1 juni–31 juli i norra Sverige (stödområde 1–5)
- 1 maj–30 juni i södra Sverige

Obrukade fältkanter ska hållas i träda fram till och med 31 juli

- Om du har obrukad fältkant som ekologisk fokusareal i förgröningsstödet ska fältkanten hållas i träda fram till och med den 31 juli.

Nyheter för djurvälståndersättningar

Nya djurvälståndersättningar som du kan söka från och med 2016 är:

- Ersättning för extra djuromsorg för får
- Ersättning för extra djuromsorg för suggor
- Ersättning för utökad klövhälsovård för mjölkkor

Du kan även fortsättningsvis söka:

- Ersättning för kastring av grisar

De nya ersättningarna för extra djuromsorg för får, extra djuromsorg för suggor och utökad klövhälsovård för mjölkkor är alla 1-åriga. Det innebär att du följer villkoren och söker utbetalning det år som ditt åtagande gäller.

Om du har ett pågående åtagande, från programperiod 2007-2013, följer du villkoren som gäller sedan tidigare och du söker utbetalning som vanligt.

Nyheter i gårdsstödet

Du måste använda dina stödrätter vartannat år

Från och med i år får du ha överskott av stödrätter ett enstaka år, men inte 2 år i rad. Om du har ett överskott 2 år i rad drar vi in överskottet. Det är alltså inte längre möjligt att behålla stödrätter genom att ändra ordningen på dem i SAM Internet.

Du behöver inte slå av träda första året

Från och med 2016 behöver åkermark som används som träda inte slås av det första året den är i träda. Då räcker det att vid behov sköta diken och dränering.

Du som har träda med en blandning av grödor som är anpassade för att öka den biologiska mångfalden, till exempel en viltåker eller en skalbaggsås, behöver inte längre putsa eller slå av trädan för att du ska kunna få gårdsstöd för den. Med anpassade grödor menar vi till exempel vallfröblandning med blommande örter som rödklöver, vitklöver, cikoria och honungsört. Men du behöver fortfarande sköta trädan. Det betyder att du till exempel kan behöva stödså eller ta bort buskar. Samma gäller för obrukad fältkant som du kan ha som ekologisk fokusareal i förgröningsstödet.

Nyheter för kompensationsstödet

Det finns några nyheter för kompensationsstödet:

- Nya områden
- Nya gränser för djurtäthet
- Nya stödbelopp

Området där du kan få kompensationsstöd är samma som för år 2015 men indelningen i kompensationsområden som styr vilket belopp per hektar du får har ändrats. Från och med år 2016 finns det 12 områden där du kan få kompensationsstöd.

Här är två exempel på marker som har varit felsökta.

Tidigare sökt betesmark men borde ha sökt vall.

Tidigare sökt vall men borde ha sökt betesmark.

Därför ändrar vi din marktyp

Vi har upptäckt att det ibland sker ett missförstånd i SAM-ansökan av vad som är åker och vad som är betesmark. Missförståndet grundar sig troligen i att det finns en grödkod som har både ordet bete och åker i namnet, nämligen grödkod 50, Slätter och betesvall på åker.

Text & foto: Martin Tärning

Föreställ dig följande: Bengt Lantbrukarsson har djur på en mark med mycket gräs men också bitvis stenar och några träd. Bengt ser i SAM-ansökan att det finns en grödkod som stämmer överens med den markanvändningen. Han tänker: Mina djur betar ju där så då söker jag grödkoden som heter betesvall. Ett fältbesök görs av länsstyrelsen och konstaterar att Bengt sökt fel marktyp. Varför?

Jo! När det gäller marktypen åker finns det olika markanvändning, däribland grödkod 50 som också kallas Slätter och betesvall på åker. En åker definieras av att den är lämplig att plöja, och då kan alltså inte marken innehålla en massa stenar, träd eller andra brukningshinder som gör marken olämplig att plöja. Med en sådan svårplöjd mark med exempelvis sökt grödkod 50 uppstår då två alternativ vid ett fältbesök.

Det ritas en massa hål i blocket för de

brukningshinder som finns och blocket blir väsentligt mindre som godkänt åkerblock.

Ägoslaget ändras från åker till betesmark. I detta fall kommunicerar länsstyrelsen självklart med berörd lantbrukare innan eventuell ägoslagsändring.

Grödkod 52 däremot, som är marktyp och markanvändning betesmark, ska enligt grunddefinitionen ha gräs eller örter lämplig för bete. Detta kan visserligen stämma väl överens med en vall men till skillnad från vall ska marken inte vara lämplig att plöja eftersom den får innehålla måttligt med stenar, buskar, träd och vattendrag.

Om vi återgår till Bengt Lantbrukarsson så läste han Slätter och betesvall på åker och lade fokus på ordet bete i betesvall istället för ordet åker. I Bengts skifte fanns ju stenar och träd som gör det olämpligt att plöja. Han borde sökt betesmark, grödkod 52 istället för vall, grödkod 50.

Så om du inför SAM-ansökan 2016 har med något av följande bör du försäkra dig om att:

- ➊ Grödkod som innehåller ordet vall ska vara fri från stenar, buskar och träd
- ➋ Grödkod som innehåller ordet betesmark eller äng ska vara fri från plöjning

Det finns dock vissa undantag:

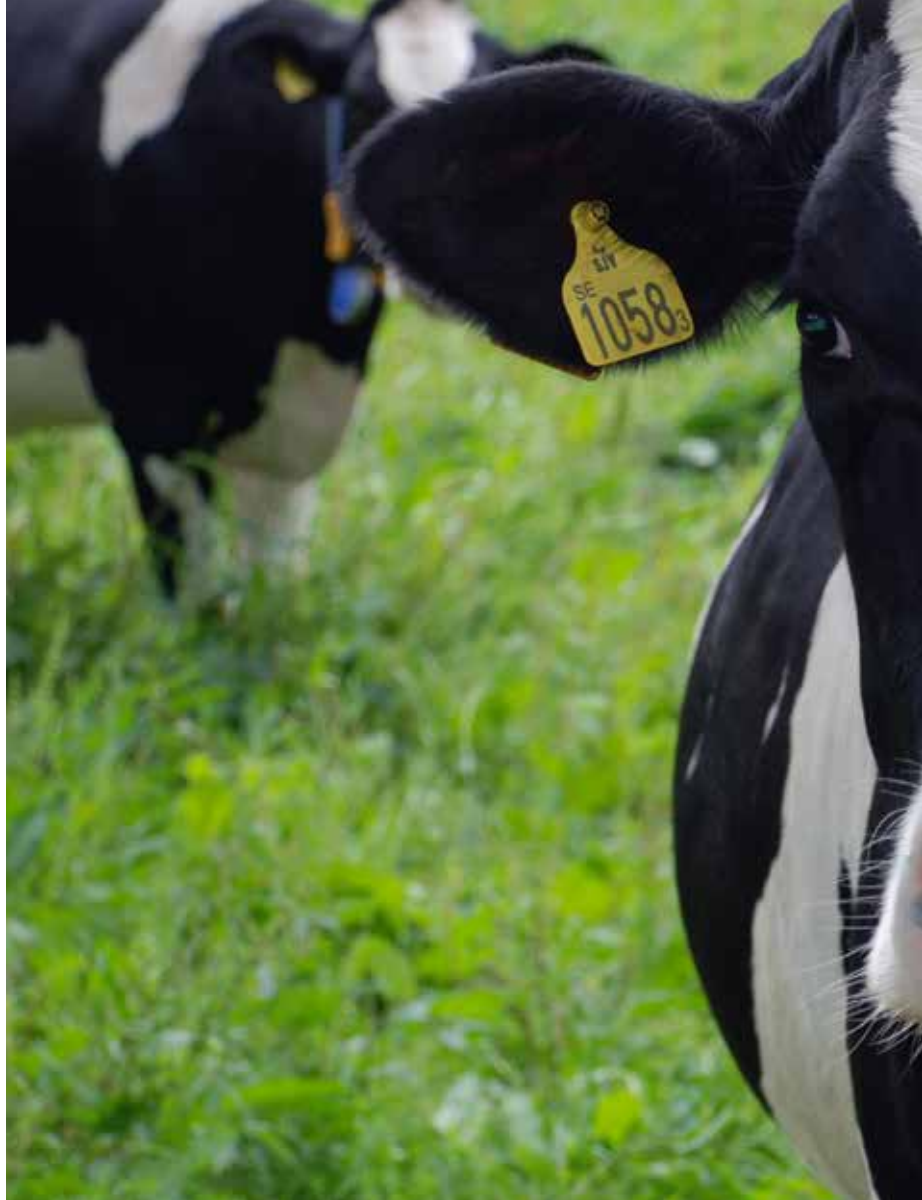
➌ Om marken rent tekniskt är lämplig att plöja men inte varit plöjd på väldigt många år kan möjligheten finnas att florin övergått från typiska åkerväxter till mer betesgynnade växter. Då kan marken ligga som betesmark. Om den inte redan gör det men vill läggas om till betesmark av denna anledning behöver den informationen finnas med i SAM-ansökan och då gör länsstyrelsen ett fältbesök för att avgöra om ett byte från åker till betesmark är rimligt.

➍ Om marken är relativt liten, öppen och plan och ligger i direkt anslutning till, och sambetas med, en annan betesmark så kan ytan ingå i betesmarken. Då gäller det givetvis också att ytan inte plöjs, samt har gräs eller örter lämpligt för bete. Även här gör länsstyrelsen ett fältbesök för att avgöra detta eventuella sambete och utökning om det inte redan godkänts tidigare.

➎ Om marken redan har ett pågående betesmarksåtagande. Då är det bättre att vänta med ett ägoslagsbyte tills åtagandeperioden gått ut för att inte riskera ev. återkrav vid utbetalning av dina stöd.

Sverige har, som alla andra EU-länder, krav på att utföra kontroller av samtliga stöd för att få betala ut pengar. När länsstyrelsen ska utföra sina kontroller är stödtagarna/djurhållarna mycket tillmötesgående och hjälpsamma, men det förekommer att vi får problem med att göra våra kontroller.

Text & foto: Christina Erdtman Johansson,
christina.erdman@lansstyrelsen.se

ANSÖKAN OM STÖD INNEBÄR MEDGIVANDE OM KONTRO

När du ansöker om jordbruksstöd bekräftar du att du läst och förstått villkoren för att erhålla stödpengar och i och med det accepterar du kontroller. Gör du inte detta kan du heller inte skicka in din ansökan. Vi kontrollerar att din ansökan stämmer med verkligheten och att du följer alla regler och villkor för de stöd du sökt utbetalning för. Vi kontrollerar också om du följer tvärvillkoren.

Vi vet att de allra flesta lantbrukare gör sitt bästa för att följa reglerna men ibland kan det ändå hända att något blir fel eller att man missar något. Vissa företag väljs ut slumpmässigt, andra väljs ut för att de tillhör en grupp där risken för misstag är större. Det kan till exempel vara att man

har haft avvikelser vid en tidigare kontroll eller djurhållning.

Föranmälan av kontroll

Vi kontaktar er alltid innan kontrollen. Det är olika hur långt innan kontrollen vi får ringa beroende på vilken typ kontroll som ska utföras.

Du är skyldig att hjälpa till vid kontrollen om det behövs

När kontrollanten kommer måste du hjälpa till så att kontrollen kan genomföras. Det betyder bland annat att du eventuellt måste samla ihop dina djur, låta kontrollanten komma in i lokaler och att du ska visa upp dokumentation som kontrollanten vill se.

Om kontrollanten hittar fel kan du få avdrag på dina EU-stöd

Hittar kontrollanten fel kan du bli av med hela stödet eller delar av det. Det gäller även om felet beror på ett misstag. Om du redan har fått pengarna när felet upptäcks kan du behöva betala tillbaka.

Du kan inte ändra i SAM-ansökan när du fått veta att du ska få kontrollbesök

Tänk på att det är bara i undantagsfall som du kan ändra i din SAM-ansökan efter att du har fått veta att du ska få ett kontrollbesök. Kontakta din länsstyrelse för att få reda på vilka ändringar just du kan göra.

ÄR OLLER

Samordning av kontrollbesök

Vad som kontrolleras beror på vilka stöd du har sökt. Det kan till exempel handla om att kontrollmäta arealen och för att se att du använder marken till det som du angett i ansökan.

Det kan hända att du får flera kontrollbesök samma år. Det beror bland annat på att det kan vara olika typer av kontroller som ska utföras och att kontrollanterna är experter på olika områden. Arealkontroller och djurmärkningskontroller görs oftast vid olika tidpunkter på året och av olika personer i personalen. Men vi gör vad vi kan för att samordna kontrollerna.

TÄNK PÅ ATT...

Det är bara i undantagsfall som du kan ändra i din SAM-ansökan efter att du har fått veta att du ska få ett kontrollbesök.

Nötkreaturstödet

Du kan få ersättning för alla nötkreatur över 1 år som du har under räkningsperioden. Du kan få ersättning för varje dag som djuret är över 1 år, även om djuret är yngre än så när räkningsperioden startar. Du ansöker om stödet genom att ange ditt produktionsplatsnummer i SAM Internet.

Viktigt att märka, journalföra och rapportera dina djur till CDB i rätt tid

Alla djurens in- och uthändelser ska vara registrerade i centrala nötkreatursregistret (CDB) inom 7 dagar. Dina djur ska också vara korrekt märkta och journalförda. Du får inget nötkreaturstöd för de djur där in- och uthändelser under räkningsperioden rapporterats till CDB för sent.

Du kan få avdrag på ditt nötkreaturstöd

Om du blir uttagen för kontroll på plats och kontrollanten konstaterar att antalet djur inte stämmer överens med antalet djur i CDB så får du avdrag på ditt nötkreaturstöd. Samma gäller om djuret inte är korrekt märkt eller när så krävs journalfört i en godkänd stalljournal.

Avdraget baseras på antalet djur som inte uppfyller kraven. I vissa fall påverkas avdraget även av förhållandet mellan djuren som inte uppfyller kraven och hur många djur du får nötkreaturstöd för. Du kan också få betala tillbaka redan utbetalt stöd.

Fakta/Söka gårdsstöd

Om du söker gårdsstöd ska det tydligt synas att du har gjort något av det här på varje skifte senast den 31 oktober:

- Odlat (åker)
- Låtit beta
- Putsat Obs! Du får inte putsa träda under perioden 1mars–30 juni.
- Jordbearbetat (åker)

Undantag finns. Till exempel första året som träda, skyddszon med mera. Läs om undantagen på www.jordbruksverket.se

Akermark, inte godkänd för aktivitetskravet.

Gårdar uttagna till kontroll och utbetalning av gårdsstöd 2016

Jordbruksverkets ambition är att gårdsstödet ska betalas ut tidigare än någonsin 2016 och då är det viktigt att det inte blir efterkontroller hos dem som är uttagna för kontroll.

Text: Christina Erdtman Johansson, christina.erdman@lansstyrelsen.se
Foto: Karin Ulvshammar

Gårdar med efterkontroll eller större arealfel kommer inte att komma med i förskottsutbetalningen. Se därför till att utföra aktivitet på samtliga skiften så tidigt det går, med hänsyn till villkor och

regler och att du bara söker på godkänd jordbruksmark.

Vanliga fel som upptäcks vid arealkontroll

De vanligaste felen som upptäcks vid fältkontroll är obetade betesmarker, ofta med igenväxning som följd. Många gånger har sökanden inga egna djur utan har blivit lovade att få låna djur av någon som sedan inte kommer med några djur.

Oputsade trädor som antingen är dåligt underhållna eller ligger otillgängligt är en annan vanlig avvikelse i kontroll. Att söka på mark där man vet att ingen aktivitet kommer att ske är inte ok. Om du har tänkt sköta marken men av ett eller annat skäl inte kommer att klara det, ska du ta tillbaka ansökan om utbetalning för dessa skiften. Har föranmälan om kontroll gjorts, kan du inte återta din ansökan. Mark som inte skötts på två år räknas inte längre som jordbruksmark.

Överårig salix har blivit ett problem på senare år. Är salixen inte skördad på 10 år är marken inte längre att betrakta som jordbruksmark och ska därför heller inte vara med i din ansökan om jordbrukarstöd. För hybridasp och hybridpoppel gäller max 20 år.

Avdrag efter kontroll

Avsaknad av aktivitet eller mark som inte längre är jordbruksmark, till exempel överårig salix, gör att det blir arealfel på marken. Om felet är mindre än 3 procent eller 2 hektar blir det ett rakt avdrag på gårdsstödet och du får betalt för den areal som länsstyrelsen mätt upp. Skulle felet vara större tar länsstyrelsen skillnaden gånger två och drar av från ditt gårdsstöd. Är skillnaden större än 20 procent blir det inget gårdsstöd alls. Anser länsstyrelsen att felet är avsiktligt kan det dessutom leda till åtalsanmälan.

Från och med den 21 januari 2016 behöver du inte längre föra någon journal om du rapporterar elektroniskt till CDB. Undantaget betyder att du också måste rapportera ytterligare händelser till CDB.

Text: Christina Erdtman Johansson,
christina.erdman@lansstyrelsen.se
Foto: Ulrike Segerström

Undantag från journalföring av nötkreatur

Eftersom du inte längre kommer att ha någon journalföring innebär detta att du behöver rapportera en del ytterligare händelser till CDB som du tidigare endast har journalfört. Den journalföring du gjorde innan 21 januari 2016 ska du spara i minst tre år.

Rapportering vid undantag från journalföring

Om du rapporterar elektroniskt till CDB och utnyttjar undantaget för journalföring av nötkreatur ska du rapportera ytterligare några händelser än tidigare. Om du flyttar djur mellan produktionsplatser som

ligger inom samma eller angränsande kommuner, och själv är registrerad som djurhållare på dem behöver du rapportera till CDB om du utnyttjar undantaget för journalföring. Om du flyttar djuren tillfälligt till en egen produktionsplats för att t.ex. beta kan du rapportera "tillfälligt ute" utan att rapportera djuren "tillfälligt inne" på mottagande produktionsplats. Om du däremot tar emot djur från en annan djurhållares produktionsplats ska du rapportera till CDB "tillfälligt inne" samt "åter från tillfälligt inne" när djuren återgår till ursprungsplatsen.

Fakta/Rapportering till CDB

Du ska rapportera till CDB-registret inom 7 dagar från det att händelsen ägde rum. Med händelse menas exempelvis förflyttningar och dödsfall. Observera att en kalv ska märkas senast 20 dagar efter födseln och rapporteras till CDB senast sju dagar efter att kalven märkts.

Nedan ser du vilka händelser som ska rapporteras till Jordbruksverket:

- ✓ Födslar
- ✓ Försäljning och export
- ✓ Tillfälligt ute/åter från tillfälligt ute
- ✓ Tillfälligt inne/åter från tillfälligt inne
- ✓ Köp och import
- ✓ Slakt på ett slakteri
- ✓ Slakt av djur för egen konsumtion (hemsakt)
- ✓ Avlivade eller självdöda djur

ÖPPET FÖR ANSÖ

Nu är alla stöd i landsbygdsprogrammet öppna för ansökan. Tänk på att lämna in ansökan om stöd innan du börjar ha kostnader för din investering eller ditt projekt.

Text: Ulrika Roos,
ulrika.roos@lansstyrelsen.se
Foto: Monika Gustafsson

Gå in och uppdatera din ansökan

Vid ansökan om företags- eller projektstöd så försäkras den sökande att regler och villkor för stödet kommer att följas. I februari skickade Jordbruksverket ut ett brev om att villkor och regler i inskickade ansökningar behöver försäkras igen av den sökande. Det beror på att en ändrad föreskrift trädde i kraft den 28 januari.

Om du har en ansökan inne:

1. Gå in i e-tjänsten
2. Öppna upp din ansökan i Mina sidor
3. Läs och godkänn försäkrans texten
4. Granska och skicka in din ansökan

När startar handläggningen?

Den 14 mars är det planerat att handläggningssystemet för länsstyrelsen ska öppnas. Då påbörjas handläggning av de ansökningar som kommit in från 27 augusti 2015. Bredband och ansökningar för investeringsstöd till jordbruk och trädgård har länsstyrelsen kunnat handlägga redan tidigare.

Utbetalningar

Den 12 april är det planerat att systemet ska öppna för ansökan om förskotts- och delutbetalning, och den 12 maj för slututbetalning. Den 12 maj är det också planerat att systemet för länsstyrelsens handläggning av förskotts- och delutbetalningar ska öppna. Handläggning av slututbetalningar kommer att kunna påbörjas tidigast den 30 juni.

Fakta/Stöd i Landsbygdsprogrammet

- ▶ **Samarbetsprojekt**
- ▶ **Startstöd för unga jordbruks- och trädgårdsföretagare**
- ▶ **Investeringsstöd till jordbruk, trädgård och rennäring**
 - energieffektivisering samt energigrödor
 - minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak
 - ökad konkurrenskraft
- ▶ **Förädlingsstöd**
 - kort livsmedelskedja och lokala marknader
 - skapa nya jobb
- ▶ **Investeringsstöd för jobb och klimat**
 - förnybar energi
 - gödselbaserad biogas
 - skapa nya jobb
- ▶ **Investeringar i småskalig infrastruktur**
- ▶ **Investeringar i service och fritid på landsbygden**
 - kommersiell service
 - idrotts- och fritidsanläggningar
- ▶ **Investeringar i infrastruktur för rekreation och turism**
- ▶ **Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö**
 - utveckling av natur- och kulturmiljö
 - utveckling av kulturhistoriska byggnader
- ▶ **Bredband**
- ▶ **Miljöinvesteringar**
 - våtmarker
 - förbättra vattenkvalitet
 - engångsröjning av betesmark
 - rovdjursstängsel
 - reglerbar dränering
 - tvästegsdiken

KAN

Restaurera en igenväxt betesmark?

BIDRAG

3600 KR
PER HA
OCH ÅR

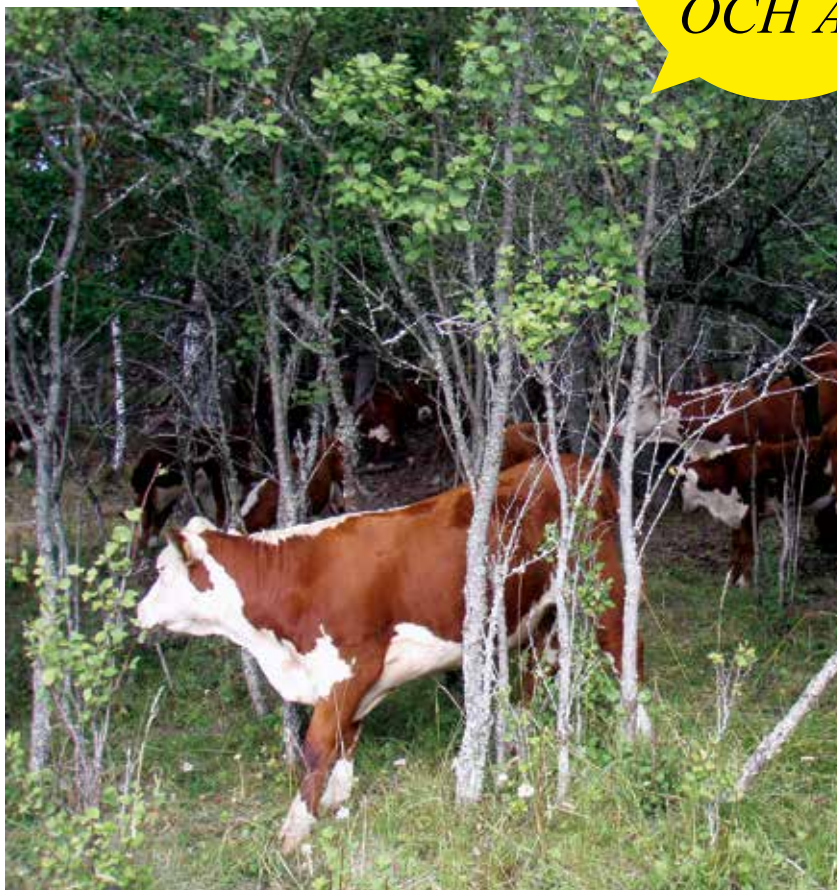

FOTO: JENNIE SVEDÉN

*Finns det växter som
visar på att marken
tidigare har betats?*

*Har marken andra
biologiska värden,
såsom grova träd?*

*Hyser marken djurarter
som är knutna till ett
öppet landskap?*

*Innehåller marken äldre
kulturspår, gravar,
stenmurar, stenrösen,
diken?*

Då kanske miljöersättningen för restaurering är något för dig och din gård? Miljöersättningen är ett femårigt åtagande och ersättningen är på 3600 kr/ha och år.

Du söker stödet direkt i SAM Internet, sista ansökningsdatum 21 april.

Kom ihåg: Du får inte påbörja röjningen innan du fått en fastställd åtagandeplan från länsstyrelsen, dock kan betesdjur gärna beta marken innan.

För mer information kontakta

Malin Almquist 010-223 43 66

Helena Larsson 010-223 42 65

Djurskyddskontrollarbetet 2015

Enligt Jordbruksverkets djurskyddskontrollregister (DSK) finns runt 2 700 djurhållare i Södermanlands län. Men, antalet är troligtvis högre eftersom vi har en hel del, framförallt hästhållare, som ännu inte finns med i registret. Jordbruksverket har tagit fram nationella mål för djurskyddskontrollen. Ett mål är att minst 10 procent av djurhållarna i länet ska ha regelbunden kontroll varje år.

Text & foto: Ulrike Segerström, ulrike.segerstrom@lansstyrelsen.se

Normala kontroller

Under 2015 har länsstyrelsen genomfört normala kontroller hos 9,3 procent av djurhållarna i länet vilket är i stort sett i linje med Jordbruksverkets mål. En normal kontroll kan vara allt från kontroll av mjölk-, nöt-, får-, gris- och fjäderfäbesättningar och vilthägn till kontroll av djurskydd i samband med slakt och transporter av livsmedelsproducerande djur. I de flesta fall gäller normala kontroller de livsmedelsproducerande djuren och det är också det enda som EU är intresserade av.

Bristerna har under 2015 framförallt gällt smutsiga djur, bristfälliga ligghallar, oklippta får och skaderisker. Positivt har varit att vi inte haft några omhändertaganden eller djurförbud gällande lantbrukets djur under 2015.

Kontroll efter anmälan

Under 2015 har antalet inkomna anmälningar ökat från 301 stycken (2014) till 484 stycken (2015). Ökningen beror till viss del på ett ökat antal underrättelser (information från Livsmedelsverket) gällande brister som upptäcks i samband med slakt.

Den största andelen anmälningar gäller sällskapsdjur, ungefär 50 procent. Därefter kommer lantbrukets djur (15 procent) och häst (ca 10 procent). Hanteringen av dessa ärenden varierar från att kontroll görs på plats till att djurägaren blir uppmärksam på anmälan genom brev eller telefonsamtal från oss.

Länsstyrelsen arbetar aktivt med att minska arbetstiden för handläggningen av anmälningsärenden. Särskilt viktigt är det att redan från början kunna särskilja

obefogade anmälningar från de som är befogade. Obefogade anmälningar stjäl onödiga resurser från djurskyddsarbetet. Tyvärr är det så att en del anmälningar handlar om allt annat än att det faktiskt finns ett djurskyddsproblem.

Under 2015 hanterades mer än hälften av alla anmälningar som brev- eller telefonärenden.

Omhändertaganden och djurförbud

Länsstyrelsen har under 2015 fattat totalt 13 beslut om omhändertaganden av djur. Det är i stort sett samma antal som under 2014 då det fattades 15 beslut. Besluten har i samtliga fall rört sällskapsdjur.

Antalet beslut om djurförbud ökade något under 2015 (7 st.) jämfört med 2014 (2 st.). Besluten har i ett fall gällt häst, övriga har gällt sällskapsdjur.

Motiverande samtal

Under 2015 har länsstyrelsen fortsatt delta i projektet "Motiverande samtal" som påbörjades 2014. Två djurskyddshandläggare deltar och projektet går ut på att brister i djurhållningen åtgärdas genom en god dialog mellan djurhållare och kontrollmyndighet.

TÄNK PÅ ATT...

Handjur som är mer än sex månader gamla ska hållas i lösdrift efter den 1 augusti 2017.

AFRIKANSK SVINPEST OCH SVENSKA VILDSVIN

Afrikansk svinpest är en extremt smittsam virussjukdom. Viruset sprider sig över världen och hotar slaktsvinsuppfödningen i Europa. Sverige är fortfarande fritt från smittan.

Text: Kristian Königsson, kritian.koningsson@lansstyrelsen.se
Ann Jaconelli, ann.jaconelli@lansstyrelsen.se
Foto: Bildakuten

Som en del av en strategisk satsning för att förbättra Sveriges beredskap för afrikansk svinpest anordnade SVA (Statens veterinärmedicinska anstalt) i samarbete med Svenska Jägarförbundet ett seminarium på Öster Malma i januari. Förutom satsningen att förbättra beredskapen var syftet att öka jägarkårens kunskap om, och förståelse för, sjukdomen och det hot den utgör för Sveriges tamgrisproduktion, vildsvinsstammen och vildsvinsjakt.

Smittsam virussjukdom

Afrikansk svinpest är en extremt smittsam virussjukdom som orsakar nästan 100 % dödlighet hos vildsvin och tamsvin. Sjuka djur dör mycket snabbt när de väl insjuknat. Det finns ingen bot mot sjukdomen och det finns inget fungerande vaccin. Sjukdomen kommer ursprungligen från Afrika där det förekommer naturligt hos vårtsvin. Under senare år har afrikansk svinpest spritts från Afrika till andra delar av världen tack vare våra moderna resvanor. Virus kan överleva under många månader i kött och köttprodukter. Eftersom dessa är viktiga smittkällor har det sedan länge funnits regler för att förhindra utfodring av grisar med matavfall. Matavfall från transportmedel som flygplan och båtar misstänks ligga bakom spridning över större geografiska områden.

Spridning av smittan

Under det senaste decenniet har smittan nått Kaukasus och har därefter spritts till bland annat Ryssland, Ukraina och nu senast till Polen och Baltikum. Inom ett infekterat område utgör vildsvin en viktig smittspridare. Nära kontakt mellan vildsvin och tamsvin innebär en risk för smittspridning.

Sjukdomens obönhörliga utbredning från Kaukasus mot Europa hotar uppfödning av slaktsvin inom EU. Att vara fri från sjukdomen innebär väsentliga fördelar för ett lands internationella handel med köttprodukter. I det fall Afrikansk svinpest skulle introduceras i Sverige kommer det förutom ett stort djurlidande leda till omfattande handelsrestriktioner med höga kostnader som följd.

Vildsvin – Sverige

Eftersom vildsvinspopulationen i Sverige växer snabbt och dessutom utgör en viktig smittspridare måste vi göra allt som står i vår makt för att förhindra att smittan når Sverige. Vårt främsta skydd utgörs av Östersjön samt av att Finland fortfarande är fritt från sjukdomen. Ingen vet förstås om Afrikansk svinpest kommer att nå Sverige, än mindre på vilket sätt, men att den svenska vildsvinsstammen kommer involveras är högst troligt.

Fakta/Epizooti

En epizooti är en allvarlig smittsam djursjukdom som kan utgöra ett hot mot människors eller djurs hälsa. Dessa sjukdomar omfattas av en speciell lagstiftning som bestämmer hur man ska agera vid misstanke om dem i syfte att minska risk för vidare smittspridning.

Det finns inga tecken på att Sverige idag har Afrikansk svinpest. Den svenska vildsvinsstammen är generellt frisk och mycket livskraftig. Den höga dödligheten och sjukdomens snabba förlopp talar för att ett ökat antal döda vildsvin skulle vara det första tecknet på att Sverige drabbats. Sveriges jägarkår, liksom andra personer som regelbundet vistas i naturen utgör därför en viktig resurs i sjukdomsövervakningen mot sjukdomen.

Epizootisk sjukdom

Sjukdomen är en epizootisk sjukdom, (se faktaruta). Det är därför viktigt att rapportera om döda vildsvin påträffas i naturen. Var och en av oss har den skyldigheten. Hittar du ett dött vildsvin ska du anmäla detta till din veterinär, till exempel Distriktsveterinären eller annan veterinär. Du kan givetvis också kontakta länsstyrelsen, Jordbruksverket eller SVA.

*Nu är älgjakten slut
och summeringen av
den gångna jaktsäsongen
håller på för fullt.*

Text: Johan Varenius,
johan.varenius@lansstyrelsen.se
Foto: Thorleif Nilsson

OTJÄNLIG ÄLG

Sedan 2014 har länsstyrelsen förordnat ett antal personer att besikta otjänliga älgar i länet. Dessa personer är utbildade viltbesiktare och utsedda av Jägareförbundet Södermanland. Besiktningsmännen har, utöver polis och veterinär, behörighet att utfärda intyg för fälld älg som bedöms vara otjänlig som människoföda.

Allt fler sjuka älgar

Det kommer in fler rapporter än tidigare till länsstyrelsen om observationer om älgar som inte verkar må bra. Dessa älgar har olika symptom. En del är allmänt nedgångna och i dåligt skick, vissa i gott hull men apatiska och flera älgdjurar med öppna, variga sår har observerats. Det kommer in rapporter från hela länet. De flesta av de observerade sjuka älgarna har avlivats. Det har även meddelats att fler döda älgar än tidigare har påträffats i skog och mark. Det är naturligtvis tråkigt att det kommer in rapporter om att älgarna inte verkar må bra, men den ökade inrapporteringen kan också bero på att det inte tidigare funnits besiktningsmän för otjänlig älg i länet. Nu får länsstyrelsen mer information om sjuka älgar än tidigare.

I praktiken fungerar det så att ett jaktområde som, under ordinarie jakt, fäller en älg och anser att köttet inte går att äta har möjlighet att kalla ut en besiktningsman. Då får jaktområdet ett utlåtande om älgan anses otjänlig som människoföda eller inte. Bedöms älgan vara otjänlig behöver området inte betala fällavgift för älgan. Den ska föras in som en fälld älg i älgdata och avräknas mot tilldelning om den fällts under ordinarie jakt. I älgdata kommer den att befrias från fällavgift av länsstyrelsen när ett besiktningsintyg inkommit. Jaktområdet får själva avgöra om ersättning för arbetet och betala direkt till den utkallade besiktningsmannen. Normalt utgår körsättning och ett arvode på cirka 200 kronor.

Det är viktigt att fallvilt och sjuka avlivade älgar räknas med i övrig avgång inom området, så att det jaktliga uttaget inte blir för stort i förhållande till planerad avskjutning.

Bedömning av otjänlig älg

En fråga som har lyfts senaste tiden är när en älg bedöms som otjänlig. Det ska vara en älg som har öppna sår, infektioner, varbildningar eller på annat sätt är direkt olämplig som människoföda. Vi har sedan

flera år generellt haft sjunkande slaktvikter på älgkalvar. En liten älgkalv är inte en otjänlig älg, utan skall räknas som en fälld älg och kommer därmed att generera en fällavgift. Att fälla en liten älgkalv är en del i älgförvaltningen och selektiv avskjutning av mindre individer ska förhoppningsvis leda till en bättre älgstam.

Fällavgift

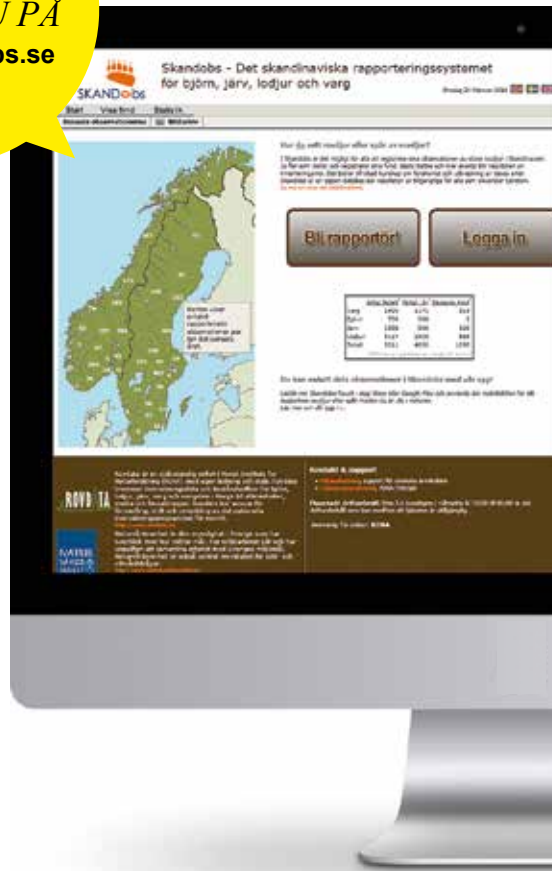
Intyg om otjänlig älg får utfärdas av veterinär, polis eller av en person som utsetts av länsstyrelsen. Din ansökan om befrielse från fällavgift skickar du till länsstyrelsen. I samband med ansökan ska du:

1. Rapportera in den fällda älgan i älgdata.se och markera den otjänlig.
2. Fylla i på besiktningsblanketten att ni ansöker om befrielse från fällavgift.
3. Skicka in besiktningsblanketten till länsstyrelsen.

Otjänligheten får inte vara orsakad av påskjutning eller felaktigt tillvaratagande och otjänligheten får inte vara ett resultat av att eftersöks- eller anmälningskyldigheten inte fullgjorts på ett tillräckligt sätt.

Mer information om otjänlig älg finns på länsstyrelsens webbsida.

**SKANDOBS
HITTAR DU PÅ
www.skandobs.se**

Bidrag till att inventera älg

Nyhet!

Älgskötselområden i länet har från och med i år möjlighet att ansöka om bidrag till att inventera älg. Syftet med bidraget är att få bättre kunskap om älgstammarna i länet och för att älgskötselområdena ska få bättre underlag till älgskötselplanerna. Bidraget kan betalas ut till spillningsinventering, flyginventering eller annan numerär inventering. Medlen fördelas mellan sökande skötselområden enligt en fördelningsnyckel utifrån inbetalda fällavgifter. Det innebär att bidrag kan lämnas till några skötselområden varje år. Ansökan ska lämnas till länsstyrelsen senast den 31 juli 2016 för att ta del av årets medel.

Blankett för ansökan finns på länsstyrelsens webbplats lansstyrelsen.se/sodermanland

SKANDOBS

Nytt inrapporteringssystem för rovdjursobservationer

Länsstyrelsen har i uppdrag att inventera antalet föryngringar av stora rovdjur i länet. En stor del av framgången i inventeringen är beroende av rapporter från allmänheten.

Från och med hösten 2016 kommer Länsstyrelsen i Södermanland att i högre grad än tidigare använda sig av inrapporteringssystemet SKANDOBS för observationer av stora rovdjur i länet. Systemet har

funnits under flera år men först nu anser länsstyrelsen att det är tillräckligt bra för att användas.

SKANDOBS har många fördelar jämfört med Rovobs, som tidigare använts. Dels går det att lägga upp egna bilder direkt på sidan, dels kan du ha den som en app i din telefon. Det medför att rapporter kan nå länsstyrelsen mycket snabbare och med större exakthet, då det går att rapportera på plats.

Detta innebär inte att Rovobs kommer att försvinna, utan länsstyrelsen kommer att använda sig av båda systemen under en övergångsperiod.

Sebastian Olofsson
sebastian.olofsson@lansstyrelsen.se

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

ANSÖKAN om bidrag till älgvårdsfonden

Datum:

Ansökan om bidrag till älginventering i skötselområde

Ansökan om bidrag till anläggning och upprustning av älgskyttebana

Kontaktperson för ansökan

Namn: _____

Postadress (väg, gata, postlåda): _____

E-post: _____

Utförlig beskrivning av vad ansökan avser (ifylls av samtliga)

Tidplan (ifylls av samtliga)

Inventering/upprustning/anläggning påbörjas: _____ Planerat avslut: _____

Finansiering (ifylls av samtliga)

Total beräknad kostnad: _____ Offert bifogat: Ja

Bidrag som söks från Länsstyrelsen: _____

Övrig finansiering (ånge summa och finansier): _____

Har medel sökts från Länsstyrelsen tidigare år? Om ja, när och vilket belopp: _____

FOTO: JOHAN MÅNSSON

Viltskador på jordbruksgrödor

När tranor, gäss och sångsvanar samlas i större antal kan de orsaka stora skador på jordbruksgrödor. Det finns olika åtgärder som du kan genomföra för att förhindra skador.

Text: Helena Söderlund,
helena.soderlund@lansstyrelsen.se

Förebygga viltskada

Skador på jordbruksgrödor som orsakas av tranor, sångsvanar och gäss uppkommer på grund av att fåglarna betar men även genom att de trampar ned grödan samt plockar upp vår- och höstsådda spannmål. Det finns många olika sätt att störa eller skrämra fåglar som skadar grödor. Några exempel är att sätta upp; gasolkanoner, vimplor, fågelskrämmor och speglar. En kombination av olika skrämrelåtgärder som flyttas eller ändras fortlöpande bedöms ha bäst skrämseffekt.

Länsstyrelsens besiktningsmän kan hjälpa till med råd och tips om hur du kan skydda dina grödor. Det går även att låna skrämrelutrustning av länsstyrelsen under en tid för att se vad som fungerar bäst. Länsstyrelsen kan också lämna bidrag till skrämrelutrustning.

Blankett för ansökan finns på länsstyrelsens webbplats.

Om skada skett

Om skadorna redan har uppkommit är det viktigt att du så fort som möjligt sätter upp någon form av skrämrelutrustning för att förhindra ytterligare skador. Skador på grödor som orsakas av så kallat fredat vilt

ANSÖKAN OM BIDRAG FÖR FÖREBYGGANDE AV VILTSKADA

Ansökaren ska svara till länsstyrelsen och veta inkommet minst tre månader före den faktiskt då ägarens ska påbörjas.

SÖKANDENS PERSONUPPGIFTER	Företagsnummer	Namn	Telefon
	Adress	e-postadress	Mittdag
PLATS	Postnummer	Postadress	PlusGiro, bankgiro eller bankkontonummer inkl. clearingnummer
	Organisationsnummer	Produktionsplaneringsnummer	Näringsverksamhet med F-skatt? ☐ Ja ☐ Nej
LÖPFSYFVOM VIL SKYDDAS	Kommun	Län	Plats
	Koordinater: RT90, 7 siffror	Nord	Karta bilagd: ☐ Ja ☐ Nej
FÖREBYGGA SKADOR AV	☐ Bäckor ☐ Får ☐ Går ☐ Nöt ☐ Häst ☐ Hund ☐ Viltgri ☐ Annat betdjur, ange: _____	☐ Havre ☐ Korn ☐ Majs ☐ Potatis ☐ Baps/Ryos ☐ Råg ☐ Vete ☐ Ärter ☐ Annan gröda, ange: _____	
	Total areal betesmark / brukad mark (ha)	Areal som ska skyddas (ha)	Ange djurbeståndets storlek (i ex antal teckor, böckor)
BESKRIV REDAN UPPKOMNA SKADOR	☐ Björn ☐ Jäv ☐ Lodjur ☐ Varg	☐ Skogspan ☐ Trans ☐ Annat betadilt, ange: _____	
	Vilka skador har redan uppträtt? Hur och när?		
TIDIGARE GENOMFÖRDA SKADFÖREBYGGANDE	Ange vilka tidigare förebyggande åtgärder som genomförts. Hur, när och av vem?		

FOTO: JOHAN MANSSON

Gasolkanonen kan programmeras så att den ger ifrån sig ett antal "skott" efter önskat intervall.

FOTO: SOFIA SOLLENBERG

Hulken är en uppblåsbar fågelskrämma, som samtidigt som den blåses upp ger ifrån sig ljud- och/eller ljussignaler

FOTO: ANNE WIBERG

Olika varianter av helfigurer har visat sig vara en bra metod för att skrämma bort tranor, gäss och sångsvanar från skadekänsliga fält

FOTO: SOFIA SOLLENBERG

Lapptyg och vimplar sätts gärna upp längs med kanten av ett fält för att fungera som en avskräckande avgränsning mot den gröda som ska skyddas

FOTO: JOHAN MANSSON

kan ersättas ekonomiskt om du har vidtagit förebyggande åtgärder. Sådana skador ska omgående anmälas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens besiktningsmän gör en bedömning av vad som har orsakat skadan samt hur stor ekonomisk förlust det rör sig om.

Om det är gäss som orsakar skadorna och jakt är tillåten för arten bör du skyddsjaga för att förhindra ytterligare skador. Syftet med jakten är inte att fälla många individer utan för att få en skrämseleffekt, det vill säga att gässen ska förstå att det är ett farligt område att vistas på. Skyddsjakt i kombination med andra åtgärder har ofta en bra skadeförebyggande effekt.

Skrämsel

Skrämsel är en välbeprövad metod som fungerar i de flesta fall. Det som krävs är tålamod och uppfinningsrikedom.

Mer information:

- Viltskadecenters webbplats:
www.slu.se/viltskadecenter
- Länsstyrelsen i Södermanland:
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Besiktningsmän för gröda i Södermanlands län

- Jan Farneborn (Vrena),
070-344 48 58
- Max Israelsson (Eskilstuna),
070-308 52 51
- Kjell Larsson (Malmköping),
070-644 29 70

Fakta/Fredat vilt

I grunden är allt vilt fredat enligt jaktlagstiftningen. Vissa viltslag är dock undantagna från denna regel under vissa tider på året. De går då under beteckningen jaktbart vilt, till exempel hjort och vildsvin. Tanken är att de jaktbara vilten ska regleras genom jakt, därför ges ingen ersättning för skador som orsakas av dessa djurslag.

Vissa djurarter är helt eller delvis fredade, på grund av att de bedöms vara för få till antalet eller på andra sätt sårbara eller hotade. Dit hör bland annat tranor, sångsvan, sädgås och vitkindad gås, så kallat fredat vilt. Om någon fredad art orsakar skada ska i första hand andra åtgärder än jakt vidtas.

Grisar med bogsår i underhuden eller där såret går in i muskulaturen ska inte transporteras utan avlivas av djurskyddsskäl hemma på gården.

T Ä N K V Ä R T

Slakteriet är inte någon avstjälpningsplats för dåliga djur. Sjuka och/eller skadade djur som inte är lämpliga som livsmedel ska avlivas på gården. Viktigt både ur livsmedels- och djurskyddssynpunkt.

Kraftig ökning av underrättelser från Livsmedelsverket

Under 2015 har antalet underrättelser som inkom till länsstyrelsen gällande bristfälligt djurskydd vid slakt ökat med nästan det tredubbla. 2015 inkom 135 underrättelser jämfört med 57 stycken under 2014.

Text: Ulrike Segerström,
ulrike.segerstrom@lansstyrelsen.se
Foto: Livsmedelsverket

Vad gäller underrättelserna?

Precis som tidigare år har underrättelserna gällt framförallt hög dödlighet vid transport av slaktkyckling, kraftigt gödsel förorenade djur, skadade djur och transport av högdräktiga kor. Positivt kan noteras att just underrättelser gällande transport av högdräktiga kor minskat under 2015.

Följande är exempel på situationer där djur inte skulle transporterats:

Bräckgrisar

En gris med bräck som är över 30 cm i diameter ska inte transporteras på grund av risken att bräcket skrapas eller trampas sönder av andra grisar. Vissa transportörer och djurhållare har konstruerat ”bräckringar” som mäter 30 cm i diameter. Då kan de själva mäta om djuret ska transporteras eller inte.

Bogsår – gris

Bogsår ses framförallt på sugor vilka inte sällan förlorat i hull under digivningen. Grisar med bogsår i underhuden eller där såret går in i muskulaturen ska inte transporteras utan avlivas av djurskyddsskäl hemma på gården. Kraftigt avmagrade sugor med bogsår, oavsett storlek och djup, bör inte heller transporteras då detta kan vara smärtsamt.

Transport av högdräktiga djur

Ett högdräktigt djur som transporteras utsätts för stora fysiska påfrestningar och omfattande stress. Denna stress kan medföra att kon kalvar under transport, eller också kalvar för att det är dags. Kalvning på transport innebär en risk för att kalven trampas ihjäl av övriga djur. Kon kan även kalva utan tillsyn under natten på slakteriet i ett boxsystem som är mycket olämpligt.

Kontroll på plats

Länsstyrelsen hanterar dessa ärenden på samma sätt som vi hanterar alla anmälningsärenden som kommer in till oss. Vi försöker göra en oanmäld kontroll hos den aktuella djurhållaren för att konstatera om det finns fler brister av samma art. Djurhållaren får då även en möjlighet att ge sin förklaring till det som skett. Vid kontrolltillfället informeras djurhållaren även om ärendet kommer att föranleda ytterligare åtgärder såsom t.ex. beslut om föreläggande eller åtalsanmälan.

Skyldighet att göra en åtalsanmälan

Av djurskyddslagen framgår att kontrollmyndigheten ska verka för att överträdelse av lagen, av de föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen eller av de EG-bestämmelser, som kompletteras av lagen, beivras. Länsstyrelsen är skyldig att göra åtalsanmälan om myndigheten vid kontroll har iakttagit förhållanden som kan tyda på överträdelse mot djurskyddslagstiftningen. Frågan om det inträffade skett uppsåtligt (med vilje) eller av oaktsamhet ska kontrollmyndigheterna inte bedöma. Det är en uppgift för åklagaren att ta ställning till.

Fakta/Dräktighet

Enligt Förordning (EG) nr 1/2005 anses de som är dräktiga och 90 % eller mer av dräktighetstiden redan har gått, inte vara i skick att transporteras. Statens jordbruksverks SJVFS 2010:2 föreskrifter och allmänna råd om transport av levande djur L5, 5 kap 21 § ”Transport understigande 24 timmar av dräktiga djur får inte ske inom följande tider före beräknad förlösning”:

Nötkreatur: 28 dygn
Hästdjur: 35 dygn
Får och getter: 14 dygn

PARLAMENTARISKA LANDSBYGDSKOMMITTÉN

I juni 2015 beslutade regeringen om att tillsätta en kommitté vars uppdrag är att lämna förslag på en sammanhållen nationell politik för långsiktigt hållbar utveckling i Sveriges landsbygd.

Text: Ulrika Lundberg, ulrika.lundberg@lansstyrelsen.se | Foto: Monika Gustafsson, Marianne Skantz och Christina Erdtman Johansson

Kommittén består av 12 politiker från olika partier samt 20 experter i en expertgrupp bestående av personer från departement, myndigheter och organisationer.

Syftet är att en ny politik ska skapa förutsättningar för tillväxt, företagande, sysselsättning och boende på en attraktiv landsbygd.

Kommittén ska följa andra pågående processer och föra en dialog med berörda myndigheter. De ska också studera och betrakta erfarenheter från andra länder.

Vilka åtgärder behövs för att uppnå målen?

Utredarna har så här långt fokuserat på fem centrala politikområden: Boende och

planering, infrastruktur, kommersiell och offentlig service, kompetensförsörjning samt näringsliv och företagande.

Samordning mellan olika politikeroområden och myndigheter är viktigt för att lyckas med en långsiktigt hållbar tillväxt på landsbygden.

Utredningens resultat

Parlamentariska landsbygdskommittén ska lämna sitt delbetänkande den 31 mars 2016

Delbetänkandet ska innehålla bland annat första delen om vilken betydelse politiken har haft för landsbygdens utveckling med koppling till hållbar tillväxt.

Slutbetänkande ska lämnas i januari 2017.

Fakta/Kommitténs fyra deluppdrag:

1. Vilken betydelse har politiken haft för landsbygdens utveckling de senaste 40–50 åren?
2. Hur ser den framtida utvecklingen ut och hur påverkas landsbygden?
3. Hur ska en ny politik för landsbygden se ut?
4. Vilka åtgärder behövs för att uppnå målen?

Silver till Sörmland och "Skogskorv"

I samband med Midvinterfesten i Nyköping i januari delades priser ut för årets Matverk.

Första pris i Matverk 2016 gick till Gotland och Rosengårdens Ramslöksgremolata som är skapad av Henrik Westerlund och Tomas Pettersson. Andra pris gick till Sörmland och Sörmländsk Skogskorv som är skapad av Christer Olofsson, Marie Petterson och Lena Engelmark Embertsén. Tredje pris i Matverk 2016 går till Blekinge och Mormor Märtas finfina smågurkor som är skapad av Staffan Lager och Linda Lövberg.

Det var fjärde året som riksvinnare i Matverk utsågs och Sörmland uppmärksammades för tredje gången. Tidigare har även Bryggarebrödet belönats med ett 2:a pris (Matverk 2013) och Röd-lökskonfityr belönades för årets kommunikationsidé (Matverk 2015).

Lena Engelmark Embertsén, Högtorp gård och Christer Olofsson, Vrena Vilt tog emot priset från Mattias Dahlgren Gastronomiska juryns ordförande (Marie Petterson, Mälarchark hör också till laget).

Skogskorven finns redan att köpa bland annat på Vrena Vilt men också på Stavtorps delikatesser i Malmköping.

Fakta/Matverk

Matverk är en produktutvecklingstävling. Så här gör du för att vara med att tävla.

1. Bilda lag Laget omfattar en råvaruproducent, en matlagare och/eller en förädlare. En kommunikatör alternativt formgivare kan ingå i laget. Råvaruproducentens råvara används för att tillsammans skapa en vinnande produkt.

2. Anmäl Nu gäller det att satsa på att bli en vinnare i landskapet och få chansen att delta i riksfinalen tillsammans med alla andra landskap. Bli Sveriges nya »Kronjuvel«. Lokalt och globalt.

3. Skapa Nu är det bara att sätta igång. En bra råvara, kunniga personer och ett tydligt mål skapar en produkt som slår alla med häpnad. Så enastående att den vinner och blir stjärna tillsammans med sina skapare.

Mer information:
www.matverk.se

Tävlingsledare Södermanland:
Jonas Hammar,
jonas@solmyra.se

Verksamhetsledare Gastronomiska samtal:
Hans Naess,
hans@gastronomiskasamtal.se

Kostnadsfri rådgivning

ANLÄGGNING OCH SKÖTSEL AV VÅTMARKER

Naturvårdsgruppen kan i samarbete med Projekt Greppa Näringen erbjuda kostnadsfri rådgivning för anläggning och skötsel av våtmarker.

Naturvårdsgruppen erbjuder allt från kostnadsfri rådgivning till totalentreprenad. En totalentreprenad innebär att Naturvårdsgruppen tar hand om allt från tillståndsansökan, finansiering till slutbesiktning av den färdiga våtmarken.

Välkommen att höra dig till något av våra lokalkontor i Vänersnäs eller Falköping.

Tfn: 0521 - 22 20 95 eller 0708 - 517 712

www.naturvardsgruppen.se

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europeiska investerare i landsbygdsområden

NY UTSTÄLLNING PÅ NATURUM STENDÖRREN

Den 1 maj öppnar naturum Stendörren portarna till en helt ny permanent utställning om det unika havet Östersjön. Temat är detsamma men innehållet och utformningen kommer att vara nytt och något utöver det vanliga. I den nya utställningen får besökaren bekanta sig med det hemlighetsfulla livet under vattenytan, med människans relation till Östersjön då och nu och med de miljöutmaningar vi står inför idag. Med hjälp av interaktiva inslag kommer besökaren att kunna ta del av utställningen med alla sinnen och utmanas både i sin kunskap om Östersjön och i sin roll i Östersjöns ekosystem.

Vår förhoppning är att den nya utställningen ska kännas inspirerande, inkluderande och tillgänglig för alla våra besökare. Att besöka naturum Stendörren är gratis!

Följ arbetet med den nya utställningen på vår facebook-sida: www.facebook.se/naturumstendorren.

Välkommen att fira med oss den 1 maj!

SMAKRIK OCH BLOMSTRANDE BESÖKSNÄRING

Under namnet Smakrik och blomstrande besöksnäring startar fem länsstyrelser en satsning på företag som har boende, café-verksamhet, gårdsbutik, visningsträdgård eller annan besöksverksamhet på landsbygden.

Under 2016 - 2018 kommer vi att anordna kurser och studiebesök och erbjuda rådgivning för företagare inom besöksnäringen. Syftet med den treåriga verksamheten är att stärka företagens lönsamhet och konkurrenskraft.

Våren 2016 startar med tre företagsbesök hos framgångsrika landsbygdsföretagare inom besöksnäringen. Läs mer om företagsbesöken på lansstyrelsen.se/vastmanland under Smakrik och blomstrande besöksnäring.

Elisabeth Håkansson, 010-224 92 79

KONTAKTUPPGIFTER/ Länsstyrelsen Södermanlands län

Länsstyrelsens växel	010-223 40 00
Jordbrukarstöd/SAM Internet	0771-67 00 00
Djurskydd jourtelefon	010-223 41 50
Rovdjur jourtelefon	010-223 41 80
Rovdjursobservationer	http://d.rovobs.se www.skandobs.se

**Lantbruksdirektör, chef för
Landsbygdsenheten**
Lundberg Ulrika

**Funktionschef
Landsbygdsutveckling**
Widemo Maria

Funktionschef, vilt och fiske
Johan Varenius

Landsbygdsutveckling
Kuhlau Åsa
Lund Tove
Nilsson Malin
Pettersson Jan
Pettersson Monika
Roos Ulrika
Wessling Jon (tjänstledig)

Fiske och vattenbruk
Blom Jimmy

Jakt och viltförvaltning
Olofsson Sebastian
Söderlund Helena
Varenius Johan

**Funktionschef
Veterinära funktionen**
Jaconelli Ann

Funktionschef EU-stöd
Steen Petter

Veterinära funktionen
Jaconelli Ann, Länsveterinär
Königsson Kristian, Länsveterinär
Olsson Britt-Liz

EU-stöd
Adobati Adam
Alanko Susanna
Almquist Malin
Axelsson Per
Bergqvist Lise- Lotte
Davies Robin
Erdtman Johansson Christina
Gullbrandsson Kristina
Hägg Jan
Larsson Helena
Nestor Mirjam, (tjänstledig)

Förprovning av djurstallar
Svanbäck Hanna
Thunström Kristina, (tjänstledig)

Djurskydd
Berg Fredrik
Bergqvist Lise-Lotte
Eklund Jennie
Holmström Kristina
Linusson Josefina
Segeström Ulrike
Ångehult Monica

Våra e-postadresser: fornamn.efternamn@lansstyrelsen.se
(Undantag från principen kan förekomma eftersom den är gemensam för hela landet.)

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Stora Torget 13, 611 86 Nyköping
Tel 010-223 40 00 · Fax 0155-26 71 25
E-post sodermanland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Den rätta tiden att koppla av är när man inte har tid med det.

B

...Gunnar Casserstedt, plats 43 på listan ”Årets 100 hetaste lantisar”

Grattis! Hur känns det?

– Tack, det känns bra. Det är trevligt att de uppskattar personer som jobbar med samhällsutveckling även utanför tätorterna.

Jag har engagerat mig i kommunbyggerådet Nyköping och lokalt i samhället och tycker vi har lyckats att levandegöra och synliggöra Stavsjö, så det är nog en av anledningarna till att jag är med på listan. Jag tycker det är viktigt att synliggöra Stavsjö, så att yngre människor vill flytta hit.

Vad tycker du utmaningen är för landsbygden i Södermanland?

– Jag brukar lyfta fram tre saker som är viktiga för utvecklingen på landsbygden. Det första är att vi kan säkerställa

service, både privat och socialt. Då menar jag att vi som bor på landsbygden ska ha möjlighet till att kunna handla, tillgång till bredband, till skola och andra samhällsfunktioner. Modern funktionalitet, helt enkelt.

Det andra är boende. Vi behöver kunna växla från komplext till enkelt boende. Att kunna flytta till en lägenhet när man inte orkar ha kvar ett stort hus. Lyckas vi med det så kan både de som är äldre bo kvar och yngre ges möjlighet att etablera sig på landsbygden. Vi jobbar med den här frågan just nu i Stavsjö, vilket är spännande. Jag brukar säga att vi faktiskt behöver en flyttcirkus!

Det tredje är kommunikationer. Här tror jag vi behöver tänka nytt, det behövs kanske inte alltid stora landsvägsbussar.

Vad ser du som landsbygdens styrkor?

– Jag skulle säga att det är vi som bor här! Vi har bestämt oss att vi vill bo på landet. Här finns det initiativkraft och god granngemenskap och vi är vana vid att fixa saker själva och driva grejer. Det gäller att uppmuntra det!

Slutligen, vad är din favorit på påskbordet?

– Ja, då säger jag förstås de målade äggen! Å så kanske en sill och nubbe därtill.

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Stora Torget 13, 611 86 Nyköping
Tel 010-223 40 00 · Fax 0155-26 71 25
E-post sodermanland@lanstyrelsen.se
www.lanstyrelsen.se/sodermanland